

عنوان مقاله:

بازنگری و کاربست شاخص نیک بختی شهری (CPI) با توجه به ویژگی های جامعه ایران (مطالعه موردی: شهرهای بالای ۱۰۰ هزار نفر منطقه شمال غرب کشور)

محل انتشار:

پژوهش های جغرافیای انسانی، دوره 50، شماره 3 (سال: 1397)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسندگان:

مظفر صرافی - دانشیار گروه جغرافیا، دانشگاه شهید بهشتی

نصیبه هاشمی - دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه ریزی شهری، دانشگاه شهید بهشتی

خلاصه مقاله:

شهر، سازمان اجتماعی مستقر بر پهنه ای طبیعی است که ساکنان آن برای برآوردن نیازهایشان، مناسبات اجتماعی-اقتصادی برقرار می کنند و محیط انسان ساختی را برای نیل به توسعه به مفهوم عام به گشت زندگی برپا می دارند. در فرایند رشد شتابان شهری مشکلاتی بروز می کند که معنای حقیقی توسعه نیست. در نتیجه کارشناسان و برنامه ریزان، با شاخص های مختلف به سنجش توسعه شهری توجه کرده اند. این شاخص ها اغلب با ماهیت اقتصادی مطرح شدند، اما به دلیل کاستی های تقلیل گرایانه آن ها و اهمیت یافتن دیدگاه های پایداری و اجتماع محور در سنجش توسعه، شاخص های نوینی مدنظر قرار گرفت. برنامه اسکان بشر سازمان ملل متحد در گزارش سال ۲۰۱۳، شاخص نیک بختی شهری (City Prosperity Index) را معرفی کرد. شهرهای ایران در دهه های اخیر با توسعه ای شتابان و ناپایدار مواجه بودند. به نظر می رسد این مقوله می تواند در تحلیل وضعیت و ارائه اولویت های مداخله برای رسیدن به توسعه همه جانبه یاری رسان باشد؛ از این رو، پژوهش حاضر بر مبنای شاخص نیک بختی شهری، شاخص بازنگری شده ای با عنوان نیک بختی شهری ایرانی مطرح می کند. در این شاخص، با افزودن بعد سلامت که با ارزش ها و نیازهای کنونی جامعه شهری ایران متناسب است، توسعه شهرهای بالای ۱۰۰ هزار نفر منطقه شمال غرب کشور (سه استان آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی و اردبیل) سنجیده می شود. برای این منظور، ۶۵ نماگر در ۶ بعد نیک بختی شهری ایرانی تدوین شد. سپس سنجش میزان نیک بختی با مدل RALSPI صورت گرفت. بر اساس یافته های پژوهش، نابرابری زیادی میان شهرهای منطقه شمال غرب کشور وجود دارد که به استثنای تبریز، بقیه در سطح پایینی قرار دارند. در پایان، اولویت های مداخله در هر شهر برای ارتقای سطح توسعه مشخص شده است.

کلمات کلیدی:

آذربایجان، اردبیل، توسعه شهری ایران، شاخص نیک بختی شهری (CPI)، مدل RALSPI

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1315044>

